

РЕШЕНИЕ

№ 151

гр. Пловдив, 26.09.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Вера Ив. Иванова

Членове: Катя Ст. Пенчева
Тодор Илк. Хаджиев

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
като разгледа докладваното от Тодор Илк. Хаджиев Въззивно гражданско дело № 20235000500193 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на Е. Г. Н. и Д. Н. Д. против Решение № 113/ 31.01.2023 г. по гр. д. № 64/2022 г. на ОС П., с което е отхвърлен предявения против Ф. С. Г. иск за обявяване недействителността на саморъчно завещание, съставено на 01.02.2021 г. от Г. Е. Г., починал на 15.06.2021 г.

В жалбата се правят оплаквания за незаконосъобразност на обжалваното решение поради нарушение на процесуалния и материалния закон с подробно развити съображения в тази насока. Искат да се отмени обжалваното решение, вместо което се постанови ново, с което се уважи предявения иск.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК е постъпил отговор от въззиваемата Ф. С. Г., която чрез пълномощника оспорва жалбата и иска да се потвърди решението.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в съвкупност във връзка с доводите на страните, констатира следното от фактическа и правна страна:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК от надлежна страна и против акт, подлежащ на въззивно обжалване, поради което е допустима.

Е. Г. Н. и Д. Н. Д. са предявили против Ф. С. Г. иск и искове с правно основание 19, ал. 1, чл. 21, ал. 2 и чл. 42, б. „б“ вр. чл. 25, ал. 1 ЗН.

Страните по делото са наследници на Г. Е. Г., починал на 15.06.2021 г.: Е. Г. Е. е негов син, Д. Н. Д. – внук - син на починалата му дъщеря А.Г.С., а Ф. С. Г. – съпруга.

Със саморъчно изготвено завещание от 01.02.2021 г. Г. Е. Г. е завещал насъпругата си Ф. С. Г. придобитото по време на „съвместния им законен живот“ имущество, а именно:

1. Тристаен апартамент, находящ се в гр. А., кв. „З.“, ул. „Х. Д. С.“ бл.**, вх.*, ет.*, ап.**, с площ 79.88 кв. м., ведно с избено помещение №** от 3.3 кв. м.

2. Двустаен апартамент, находящ се в гр. А., кв. „З.“, ул. „К.ф.“ 1, бл. О., вх.*, ет.*, ап.**, с площ 61.49 кв. м., ведно с избено помещение №* от 3.3 кв. м.

3. Стоманобетонен гараж, закупен по Фактура №***** от 01.12.2014 г. с Разрешение за поставяне в кв. „З.“ №***** – А от 10.11.2014 г.

4. Лек автомобил „О.З.“ с ДКН *****.

5. Цялото останало домашно имущество и обзавеждане.

С посоченото завещание Г. Е. Г. се е разпоредил след *„... смъртта на съпругата ми Ф. С. Г., апартамента в гр. А., кв. „З.“, ул. „Х. Д. С.“ бл.**, вх.*, ет.*, ап.**, да бъде наследен от А.Е.Б. ЕГН *****, притежаващ лична карта №*****, издадена на ***** г. от МВР П., израсъл покрай нас и останал последната опора и помощ.*

Другият апартамент да бъде разделен между всички наши наследници.“

По делото не е спорно, че вещите, предмет на завещанието, са придобити по време на брака на завещателя Г. Е. Г. с ответницата Ф. С. Г., сключен на 05.05.1985 г. и по силата на чл. 19, ал. 1 СК (отм.) и чл. 21, ал. 1 от действащия СК са станали съпругеска имуществена общност.

Между страните е налице спор относно характера на завещателното разпореждане – дали се отнася за част от притежаваното от завещателя имущество, придаващо му характера на завет, или до цялото, което според ищците е от значение за приложението на чл. 19, ал. 1 ЗН, според който заветът на една определена вещ е недействителен, ако завещателят не е собственик на тази вещ при откриване на наследството.

От приетия при условията на чл. 266, ал. 2, т. 1 ГПК във въззивното производство Договор за доброволна делба от 12.12.2008 г. се установява, че освен описаните в завещанието вещи завещателят Г. Е. Г. е притежавал и други недвижими имоти, което придава на процесното завещателно разпореждане характера на завет, спрямо който е относима разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗН.

Становището на ищите за недействителност на завещанието на основание чл. 19, ал. 1 ЗН е неоснователно, тъй като цитираната разпоредба има предвид случаите, когато то има за предмет изцяло чужда вещ, в който смисъл е трайната и непротиворечива практика на ВКС (Решение № 462/ 14.09.2010 г. по гр. д. № 823/ 2009 г., I г. о., Решение № 9/ 10.03.2020 г. по гр. д. № 1440/ 2019 г. и др.). В случая предвид семейния режим на вещите, предмет на завещанието, към момента на откриване на наследството завещателят Г. Е. Г. е притежавал 1/ 2 ид. ч. от тях, което изключва приложението на чл. 19, ал. 1 ЗН.

Независимо от изложеното предявеният иск е основателен и завещанието следва да се обяви за недействително поради нарушаване на съдържащата се в чл. 21, ал. 2 ЗН забрана завещателят да задължи наследника да запази и да предаде след своята смърт изцяло или отчасти полученото от него наследство на трето лице. Разпоредбата на чл. 21 ЗН урежда хипотезите, при които завещателят посочва в завещанието няколко лица, които желае да бъдат призовани към наследяване или завет последователно, в определен от него ред, като изрично забранява само фидеикомисарната субституция (заветникът не може да бъде задължен да запази и предаде след своята смърт на трето лице завещаното имущество било чрез вменяване на задължение за заветника да завещае имуществото на посочено от наследодателя лице, било чрез вменяване на задължение за заветника да не извършва приживе разпореждания с това имущество с цел то да бъде придобито след смъртта му от негов наследник по закон). В настоящия случай наред със завещателното разпореждане в полза на съпругата Ф. С. Г. в завещанието е обективизирано и разпореждането на завещателя единият апартамент да бъде наследен от трето лице - А.Е.Б. в знак на благодарност за полаганите от последния грижи, а другият да бъде разделен между техните наследници. Посочената клауза, вменяваща задължение на бенефициента да се разпорежи с единия имот в полза на определено трето лице, а другият – да поделит между всички наследници, противоречи на залегналата в чл. 21, ал. 2 ЗН забрана за фидеикомисарна субституция, което води до нищожност на завещанието. В този смисъл е и трайната съдебна практика, намерила израз в Решение № 1068 от 21.11.1985 г. по гр. д. № 723 от 1985 г. на ВС, четвърто г. о. и Решение № 308 от 21.03.1991 г. по гр. д. № 1346 от 1990 г. на ВС, първо г. о. Морално – етичните съображения, мотивирали завещателя да вмени посоченото задължение на съпругата си, са ирелевантни при преценка валидността на посочената клауза и на цялото завещателно разпореждане. При наличие на ясно и точно вменено задължение на заветника да се разпорежи с посочените имоти в полза на определени лица изводът на окръжния съд, че по този начин завещателят само е заявил своите морални и житейски виждания как следва да бъдат поделени след смъртта на съпругата му, противоречи на закона.

Поради изложеното, като е отхвърлил предявения иск, обжалваното решение следва да се отмени, вместо което се постанови ново, с което

завещанието на Г. Е. Г. от 01.02.2021 г. бъде обявено за недействително.

С оглед изхода на спора въззиваемата Ф. С. Г. следва да заплати на въззивниците Е. Г. Н. и Д. Н. Д. направените за двете инстанции разноси в размер на 1322. 40 лв. или на всеки един от тях по 661. 20 лв.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 113/ 31.01.2023 г. по гр. д. № 64/2022 г. на ОС П.,
вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ПРОГЛАСЯВА на основание чл. 21, ал. 2 ЗН за нищожно саморъчно завещание от 01.02.2021 г. на Г. Е. Г., починал на 15.06.2021 г., в полза на Ф. С. Г., обявено с Протокол от 11.08.2021 г. на Нотариус №*** на Нотариалната камара – Е.Н., по иск предявен от Е. Г. Н., ЕГН *****, гр. Д., ул. „К.“ №** и Д. Н. Д., ЕГН *****, гр. Д., ул. „Ж.в.“ №** против Ф. С. Г., ЕГН *****, гр. А., ж. к. „З.“ ул. „Х. Д. С.“ бл.*, вх.*, ет.*, ап.**.

ОСЪЖДА Ф. С. Г. да заплати на Е. Г. Н. и Д. Н. Д. поотделно сумата от 661. 20 лв. - разноси по делото.

Решението може да бъде обжалвано пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____